

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2018-597

10.9.2018

Tryg Forsikring NUF

Ansvar

Fall ved avstigning fra tog – plager i korsryggen – årsakssammenheng – skl. § 3-2.

Skadelidte falt på vei ut av toget da dørene lukket seg. Skadelidte fremsatte krav mot togselskapet som følge av plager i korsryggen etter hendelsen. Ansvarsforsikringsselskapet avslo kravet og anførte at det ikke forelå årsakssammenheng mellom hendelsen og skadelidtes plager. Etter en konkret vurdering konkluderte nemnda med at skadelidte ikke hadde sannsynliggjort årsakssammenheng og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Skadelidte (f. 1935) falt 21.9.12 under avstigningen fra et tog da dørene ble lukket, og anfører at hendelsen har påført henne plager i korsryggen.

Før hendelsen

Skadelidte fikk i 1999 innsatt en titanhofte på venstre side. I kiropraktornotat av 12.12.05 er det notert smerter i setet. Den 30.1.06 er beskrevet smerter i iliosacralleddet. Kiropraktoren satte diagnosen "rygg symptomer/plager" 19.4.10, og i notat 4.5.10 heter det "idag bedret funksjon i hele ls col ...". Den 29.9.11 omtales "smerter i nedre lsc ved ext av ls blir det mer smerter h nates ikke rotsmerter ikke mistanke om fractur".

Skadelidte fikk i desember 2011 et komplisert brudd i høyre lårben, og ble operert 14.12.11. Hun slo også høyre skulder i fallet. MR av høyre skulderledd 16.2.12 påviste "(k)ronisk massiv ruptur i rotatorcuff med affeksjon av bicepssenen".

Etter hendelsen

I brev til togselskapet 28.9.12 opplyste skadelidte hun gikk sist av toget, og at dørene lukket seg da hun var på vei ut slik at hun mistet balansen og ramlet bakover. Hun slo seg i "bakpartiet", og hadde fremdeles vondt når hun snudde seg i senga. Det heter også at hun fikk "en napp i høyre arm".

I brev til togselskapet 17.10.12 heter det at hun "deis(te) ned i trinnet". Togselskapet utbetalte kompensasjon i form av et gavekort pålydende kr 500.

Skadelidtes første kontakt med helsepersonell etter fallet var under et treukers rehabiliteringsopphold i anledning bruddet i desember 2011. Det heter i en epikrise at skadelidte "slo halebenet" under fall baklengs ved avstigning fra toget 21.9.12 og hadde hatt smerter der siden. I fastlegejournalen er epikrisen datert 8.11.12. I journalnotat 20.12.12 heter det at slaget mot halebenet var "mest høyre side", og "ved us – ømhet i høyre nates – klinisk muskelsmerter".

"Røntgen LS-columna" 22.4.13 påviste "(d)egenerative forandringer. Ingen kompresjonsfracturer." Det ble tatt røntgen av bekkenskjellet samme dag, uten bemerkninger.

Av fastlegejournalen 4.7.13 fremgår at skadelidte fortsatt hadde plager fra høyre nates og den opererte hoften. Plager etter hendelsen på toget nevnes på ny 10.3.14, og det er notert at skadelidte "har seq etter fall på toget". I journal 26.5.14 er det notert at skadelidte hadde "korsryggsmerter etter fall på trikken". Resultatet fra røntgen av lumbalcolumna 21.11.14 var "tilnærmet uendret fra (røntgen) 22.4.13".

"(M)ye korsryggsmerter" omtales i legejournalen 9.12.14 etter fall av toget hvor skadelidte "slo seg kraftig og har siden ikke hatt smerter". MR LS-columna 12.12.14 påviste "(d)enerative forandringer. Prolaps L3/L4 og L4/L5, spinal stenose L4/L5."

Skadelidte kontaktet togselskapet på ny 24.6.15 og ba om å få dekket sine utgifter til kiropraktorbehandling. Hun skrev at hun landet med korsryggen på trappetrinnene. Dette fremgår også av et notat fra kiropraktor av 1.6.15, hvor det også beskrives at skadelidte hadde "utviklet økte smerter i nedre lsc".

Togselskapet meldte saken til selskapet 6.8.15. Den 19.8.15 skrev selskapet at togselskapet hefter på objektivt grunnlag for skader oppstått ved avstigning fra tog. Selskapet betalte kr 6 130 for påløpte utgifter til kiropraktorbehandling, men erkjente ikke erstatningsansvar.

MR av LS-columna 9.9.16 påviste "utbredte degenerasjonsbetingete forandringer".

Fysioterapeut B utferdiget en erklæring 14.12.16, hvor det heter at det totale bildet var "så dårlig ang fysikk at vi har trent hele systemet, vesentlig for å gjenopprette holdning/balanse og koordinasjon slik at hun kan "bære" sin egen kropp". Videre heter det under overskriften Konklusjon:

... Jeg mener at hennes ryggsmarter og svakhet rygg/bekken/hofter må settes i forbindelse med skade etter fallet på toget i 2012. Før dette insitamentet var hun i stand til å gå rett, selv om hun det siste året var i opptrening etter lårbensbruddet på hø side ...

Skadelidtes fastlege skriver i en erklæring datert 20.1.17, at plagene i høyre skulder skyldes fallet i desember 2011, og videre:

Etter fall av trappen ved avstigning fra toget 21.09.2012 fikk hun smerter i bekken, korsrygg og nakke. Noe hun har slitt med i etterkan. det er ved rtg av ryggen ikke påvist brudd. Men hennes helsetilstand har blitt verre etter fallet. Hun hadde flere helseplager fra muskel og skjelett før det aktuelle, men slik jeg vurderer hennes nåværende plager – har hun fått en forverring av helseplager etter det aktuelle.

Selskapets rådgivende lege viste i uttalelse 7.6.17 til at skadelidte blant annet ikke hadde oppsøkt lege i akuttstadiet, og at det manglet dokumentasjon for brosymptomer i 2013. Under overskriften Vurdering heter det:

Bedømt ut fra foreliggende dokumentasjon har skadelidte etter min vurdering blitt påført en bløtdelsskade i form av en kontusjon av nedre del av ryggen. Dersom man utelukkende forholder seg til foreliggende dokumentasjon kan det etter mitt skjønn stilles spørsmål ved akutt- og brosymptomer. Med en preeksisterende degenerativ ryggglidelse i tillegg vil det kunne argumenteres for å vurdere sannsynligheten for årsakssammenheng mellom fallhendelsen og alle lave ryggsmarter til mindre enn 50%.

Den senere forverrelsen av lavtsittende ryggsmarter skyldes etter mitt syn mest sannsynlig ikke aktuelle ryggtraume. Denne symptomutviklingen er best passende med progresjon av en degenerativ rygg sykdom.

Dersom det likevel aksepteres sannsynlighetsovervekt for årsakssammenheng mellom aktuelle hendelse og noen av skadelidtes nåværende smerter i form av vedvarende posttraumatiske bløtdelssmerter i nedre del av ryggen, vil varig medisinsk invaliditet etter mitt skjønn ikke overstige 5% svarende til medianverdien for pkt. 2.3.1. Etter min oppfatning foreligger det ikke lengre et dekningsmessig behandlingsbehov.

Selskapet avsto kravet 8.11.17 pga. manglende årsakssammenheng mellom hendelsen og ryggplagene, og viste til at 5 % varig medisinsk invaliditet uansett ikke gir rett til ménerstatning.

Skadelidte klaget til selskapet, og hevdet blant annet at rådgivende leges vurdering var uriktig og inneholdt feilaktige opplysninger. Hun opererte venstre hofte i 1999, ikke i 2011. Hun oppsøkte ikke lege i akuttstadiet dels fordi hennes fastlege var i en annen by, og dels fordi hun ikke hadde god erfaring med legevakten på stedet. Hun skrev at "(d)et var fryktelig vondt, det stakk og banket, vondt om natten og i lang tid fremover", og at skaden var i korsryggen ikke i halebeinet. Hun uttalte videre at legen på S. i oktober 2012 "bemerket at det var en forskjell på h. side i korsryggen. Det burde kanskje tas ultralyd", men at intet skjedde og at uttalelsen heller ikke ble notert. Hun hadde ikke hatt liknende plager før hendelsen.

I klagen til Finansklagenemnda opplyste skadelidte at hun trodde plagene ville gå over og derfor ikke oppsøkte lege i akuttstadiet. Hun hadde tidligere fått beskjed om å hoppe og danse mest mulig ved et forslått haleben. Hun var sommeren 2017 blitt utsatt for en hardhendt kiropraktor, og det ble deretter påvist ny fraktur.

I brev, mottatt 31.5.18, påpekte skadelidte at det var en del feil i den oversendte dokumentasjonen, blant annet var det tale om lårbenet og ikke hoftebrudd i 1999. Hun var ikke borti knappen ved døra. Lukkingen skyldtes konduktørens uaktsomme opptreden. Etter ulykken har hun brukt flere tusen kroner på transport til fysioterapibehandling. Kiropraktoren som henviste til MR 12.12.14, skal ha bemerket at det "kan tyde på at kan ha vært en fraktur h. side stor forskjell fra v. side".

Skadelidte har i det vesentlige anført at det er årsakssammenheng mellom fallet 21.9.12 og dagens plager i korsryggen. Hun har hatt kontinuerlig vondt etter fallet, jf. vurderingene til fastlegen og fysioterapeuten. Tidligere kunne hun benytte seg av krykker, men nå får hun følelsen av å knekke sammen i korsryggen om hun går noen meter. Skadelidte er helt uenig i rådgivende leges vurdering, og synes det er urettferdig at hun må dekke utgiftene til togtransport til behandling, når togselskapet er skadevolder. Fallet skyldtes konduktørens feil, da det er han som lukket dørene, og togselskapet er objektivt ansvarlig for av-/påstigning. Skadelidte har krevd ménerstatning og transportutgiftene dekket – ca. kr 300 per tur.

Selskapet har i det vesentlige anført at det ikke er årsakssammenheng mellom hendelsen 21.9.12 og nåværende ryggplager. Ifølge rådgivende lege ble skadelidte påført en bløtdelsskade i nedre del av ryggen. Ved bløtdelsskader har Høyesterett vurdert årsakssammenheng ut fra medisinsk kunnskap om skader, basert på en skadebiologisk forklaringsmodell, jf. Rt. 1998 s. 1565 og Rt. 2010 s. 1547. Modellens kriterier er ikke oppfylt, jf. også rådgivende leges vurdering.

Subsidiært er varig medisinsk invaliditet vurdert til 5 %, noe som ikke gir rett på ménerstatning.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser spørsmål om skadelidte har rett på ménerstatning og å få dekket reiseutgifter i forbindelse med fysioterapibehandling.

Jernbaneselskapet hefter på objektivt grunnlag for skader som påføres en passasjer under reisen, herunder skader som oppstår under på- og avstigningen. Ansvar forutsetter imidlertid at det sannsynliggjøres at det er årsakssammenheng mellom hendelsen og senere plager i rygg, og at hendelsen har vært så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den. Det er den skadelidte som må bevise at det foreligger en årsakssammenheng mellom hendelsen og plagene. Tidsnær dokumentasjon tillegges størst vekt, dvs. opplysninger som skriver seg fra tiden rett etter ulykken.

Nemnda kan ikke se at skadelidte har sannsynliggjort noen traumerelatert skade, se røntgen av LS-columna 22.4.13, og nemnda finner å måtte legge til grunn at skadelidte ble påført en

bløtdelsskade. I slike tilfeller må spørsmålet om årsakssammenheng vurderes i lys av de kriterier som Høyesterett har oppstilt for nakkeslengskader, se avgjørelse 2014-030. Nemnda skriver der at ulykken må ha hatt tilstrekkelig skadevoldende evne, det må foreligge akuttsymptomer innen to–tre døgn etter ulykken, det må videre foreligge brosymptomer, det vil si sammenhengende plager fra ulykken og til den kroniske senfasen, og at plagene etter ulykken må ha et traumatologisk plausibelt forløp, det vil si at sykdomsutviklingen må følge et forløp som er forenlig med hva man ut fra anerkjent medisinsk viten kan forvente.

De fremlagte erklæringene fra fysioterapeut og fastlege legger til grunn at det er årsakssammenheng mellom fallet og dagens plager i korsryggen. Men nemnda finner ikke å kunne legge disse til grunn, da de ikke vurderer spørsmålet om årsakssammenheng i lys av de nevnte kriteriene.

Skadelidte opplyste om smerter i bakpartiet i brevet til togselskapet 28.9.12, dvs. åtte dager etter hendelsen. Det foreligger imidlertid ikke opplysninger fra lege før skadelidte var på et rehabiliteringsopphold i forbindelse med skaden fra 2011. Etter nemndas syn tilsier dette at plagene var begrensede.

Det kreves også at det foreligger brosymptomer, dvs. sammenhengende plager fra ulykken og til en kronisk senfase. I fastlegejournalen nevnes plagene ved ett legebesøk i perioden 20.12.12–10.3.14, samtidig som det fremgår av journalen at skadelidte omtalte fortsatte plager i høyre sete og hofte som er operert. Dokumentasjonen av mulig broplager i løpet av halvannet år er således meget snau.

Det er heller ikke sannsynliggjort at korsryggplagene følger et traumatologisk plausibelt forløp, jf. her det som er gjengitt foran fra vurderingen til selskapets rådgivende lege.

Slik saken står for nemnda har skadelidte ikke sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen i september 2012 og sine plager i korsryggen, og klagen kan ikke føre frem verken når det gjelder kravet om erstatning for transportkostnader eller om ménerstatning.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Mildrid Felland (selskapsrepresentant), Lise Karlsen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).